

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	22321 - Educació Intercultural, Intervenció Socioeducativa i Immigració / 50
Titulació	Grau d'Educació Social - Tercer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Mercedes Morey López <i>Responsable</i> merce.morey@uib.es	11:00	13:00	Dijous	09/09/2019	31/01/2020	A-103 Guillem Cifre de Colonya
Jordi Vallespir Soler jordivallespir@uib.es	11:00	12:00	Dilluns	02/09/2019	30/06/2020	Despatx A-103 Guillem Cifre de Colonya

Contextualització

Educació intercultural, intervenció socioeducativa i immigració és una assignatura obligatòria per a l'alumnat de Grau en Educació Social i optativa per al Grau en Pedagogia. Pretén analitzar la realitat multicultural conseqüència dels moviments migratoris en les societats actuals, fent especial incidència en el context més proper, el de les Illes Balears. Conèixer la realitat multicultural, tant del context social com de l'àmbit educatiu, és la primera passa perquè els futurs professionals de l'educació social puguin dissenyar i engegar els programes i les pertinents actuacions d'una forma eficaç, en l'àmbit específic de la diversitat cultural. La temàtica del curs exigeix una anàlisi seriosa del fet multicultural a partir de l'estudi, la reflexió i el debat. Així, el desenvolupament del curs es fonamentarà, gairebé a parts iguals, en l'adquisició d'uns coneixements bàsics (continguts del temari) i la realització d'una sèrie d'exercicis pràctics (activitats) que precisen de la discussió i de la reflexió. Serà, per tant, a partir del conjunt dels dos tipus d'aproximacions (una més teòrica i l'altra més de caire pràctic) que es podran assolir els objectius plantejats. Tot partint de la coneixença i la reflexió sobre la temàtica i d'acord amb el Llibre Blanc de l'ANECA, es pretén que l'alumnat, en finalitzar el curs, tenguí disposició i aptitud per a treballar en entorns multiculturals i plurilingües, reconegui i valori els aspectes bàsics dels diferents orígens i entorns culturals, i sigui competent en el disseny, l'aplicació i l'avaluació d'estratègies i programes d'intervenció socioeducativa per a l'atenció a la diversitat cultural i l'assoliment d'actituds d'acceptació i respecte a la diferència.

De forma més específica, es pot apuntar que l'alumnat haurà d'assolir, entre d'altres, els objectius següents:

1. Conèixer els fenòmens migratoris i el nou context social i cultural generat per la immigració.
2. Adquirir un vocabulari específic bàsic i distingir correctament els conceptes relacionats amb la multiculturalitat.
3. Saber analitzar les causes i les conseqüències dels moviments migratoris.

4. Comparar les distintes respostes que s'estan donant a la Unió Europea respecte a la població immigrant.
5. Revisar els diferents tipus de recursos i de materials per a l'atenció a la diversitat cultural.
6. Prendre consciència de la pròpia realitat cultural.
7. Potenciar l'esperit crític respecte a la cultura pròpia i també a les altres.
8. Valorar i acceptar la diferència cultural com un element enriquidor de les societats.
9. Acceptar i no discriminar a ningú per qüestions de sexe, creences, raça i procedència cultural.
10. Fomentar les relacions de convivència tot partint del diàleg entre persones d'origen sociocultural divers i mitjançant la mediació intercultural.

Requisits

Competències

Específiques

- * CE4. Saber emprar els procediments i les tècniques sociopedagògiques per a la intervenció, la mediació i l'anàlisi de la realitat personal, familiar i social
- * CE5. Gestionar estructures, processos i programes de participació i acció comunitària
- * CE6. Identificar i diagnosticar els factors habituals de crisi familiar i social i desenvolupar una capacitat de mediació per a tractar amb comunitats socioeducatives i resoldre conflictes
- * CE10. Dissenyar, produir, emprar i avaluar mitjans i recursos per a la intervenció socioeducativa

Genèriques

- * CT8. Capacitat empàtica, respectuosa, solidària i de confiança cap als subjectes i les institucions
- * CT9. Capacitat per desenvolupar actituds que possibilitin i afavoreixin el treball en entorns multiculturals i plurilingües
- * CT10. Habilitats per a potenciar les relacions interpersonals i entre grups

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

MÒDUL 1. DIVERSITAT CULTURAL I IDENTITAT

Tema 1. La diversitat cultural a les societats actuals: actituds i estereotips envers la diferència

Tema 2. Cultura, multiculturalitat i interculturalitat... L'educació intercultural

MÒDUL 2. CONTEXT SOCIO-DEMOGRÀFIC

- Tema 3. Les migracions: evolució històrica i geogràfica
- Tema 4. Marc normatiu: legislació europea, estatal i autonòmica
- Tema 5. La diversitat religiosa a les societats contemporànies

MÒDUL 3. TRACTAMENT DE LA DIVERSITAT CULTURAL

- Tema 6. Mitjans de comunicació i diversitat
- Tema 7. Plans i programes socioeducatius d'atenció a la diversitat
- Tema 8. La mediació intercultural
- Tema 9. L'Educació per al Desenvolupament

BLOC 4. LA RECERCA EN EDUCACIÓ INTERCULTURAL

- Tema 10. Investigació i eines de recerca en Educació Intercultural

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (0,16 crèdits, 4 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Avaluació	Examen	Grup gran (G)	Finalitat: Avaluació del nivell d'adquisició de competències relacionades amb l'atenció a la diversitat cultural. Metodologia: Prova escrita de desenvolupament dels conceptes, habilitats i actituds treballats al llarg del curs	4

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (5,84 crèdits, 146 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Treball de camp	Finalitat: Aprofundir en la temàtica de la multiculturalitat a les Illes Balears amb tota la seva complexitat a través de diferents tipus d'anàlisi i enfocaments. Metodologia: Treball individual d'anàlisi i síntesi de la informació sol·licitada pel professor sobre un col·lectiu en particular, consistent en una entrevista en profunditat a una persona responsable d'un centre de culte no catòlic de l'entorn més proper a l'estudiant (la presentació d'aquesta entrevista serà a través d'una Storytelling)	63

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Ampliació del temari i realització d'activitats	Finalitat: Estudi, anàlisi i ampliació de la informació i la documentació facilitada a la plataforma de <i>Campus Extens</i> . Elaboració de les activitats pràctiques proposades per a cadascun dels temes. Metodologia: Treball personal de reflexió, anàlisi i síntesi.	68
Estudi i treball autònom individual o en grup	Participació en els fòrums	Finalitat: Donades les característiques de l'assignatura, es considera bàsic el debat i posada en comú d'opinions, reflexions, crítiques... sobre temàtiques d'actualitat relacionades amb la multiculturalitat, la immigració, l'atenció a la diversitat cultural i, lògicament, l'educació intercultural. Metodologia: L'alumnat haurà de participar en els fòrums i reflexionar, debatre, opinar... sobre les distintes qüestions que, tot aprofitant la plataforma de <i>Campus extens</i> , es proposaran en els Fòrums.	15

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Seguidament s'expliciten els procediments d'avaluació de cadascuna de les activitats d'aquesta assignatura, desenvolupades al llarg del semestre. S'assenyalen com a "No recuperables" aquelles activitats que s'han de superar durant el període lectiu de l'assignatura.

Cal tenir en compte que l'examen aporta un 50% de la nota final, mentre que les activitats realitzades al llarg del curs suposen el 50% restant, i que no es podrà superar l'assignatura sense tenir aprovades totes i cadascuna de les parts de manera independent. També s'ha de tenir present que la part pràctica es fonamenta en les activitats proposades (*Campus Digital*) i aquestes són "No recuperables", per la qual cosa s'han de realitzar i aprovar en la seva totalitat dins els terminis establerts.

Pel que fa a l'examen, aquest consistirà en una prova escrita amb preguntes de desenvolupament, anàlisi crítica i reflexió sobre la temàtica del programa de l'assignatura. En el cas que alguna de les preguntes de l'examen es deixi sense contestar, automàticament la qualificació d'aquest serà "Suspès", ben igual que si la resposta no s'adequa a la pregunta formulada. És imprescindible que l'alumnat s'expressi correctament, de forma clara i precisa, emprant la terminologia adequada, sobre les qüestions que es puguin plantejar.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Examen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Finalitat: Avaluació del nivell d'adquisició de competències relacionades amb l'atenció a la diversitat cultural. Metodologia: Prova escrita de desenvolupament dels conceptes, habilitats i actituds treballats al llarg del curs
Criteris d'avaluació	Examen

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Treball de camp

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Finalitat: Aprofundir en la temàtica de la multiculturalitat a les Illes Balears amb tota la seva complexitat a través de diferents tipus d'anàlisi i enfocaments. Metodologia: Treball individual d'anàlisi i síntesi de la informació sol·licitada pel professor sobre un col·lectiu en particular, consistent en una entrevista en profunditat a una persona responsable d'un centre de culte no catòlic de l'entorn més proper a l'estudiant (la presentació d'aquesta entrevista serà a través d'una Storytelling)
Criteris d'avaluació	Treball de camp centrat en l'anàlisi en profunditat d'un col·lectiu cultural diferent al propi i que es concretarà en una entrevista a la persona responsable d'una associació d'immigrants de l'entorn més proper a l'estudiant

Percentatge de la qualificació final: 25% amb qualificació mínima 5

Ampliació del temari i realització d'activitats

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (no recuperable)
Descripció	Finalitat: Estudi, anàlisi i ampliació de la informació i la documentació facilitada a la plataforma de Campus Extens. Elaboració de les activitats pràctiques proposades per a cadascun dels temes Metodologia: Treball personal de reflexió, anàlisi i síntesi.
Criteris d'avaluació	Lliurament de les activitats proposades durant el curs dintre dels terminis establerts

Percentatge de la qualificació final: 20% amb qualificació mínima 5

Participació en els fòrums

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Finalitat: Donades les característiques de l'assignatura, es considera bàsic el debat i posada en comú d'opinions, reflexions, crítiques... sobre temàtiques d'actualitat relacionades amb la multiculturalitat, la immigració, l'atenció a la diversitat cultural i, lògicament, l'educació intercultural. Metodologia: L'alumnat

haurà de participar en els fòrums i reflexionar, debatre, opinar... sobre les distintes qüestions que, tot aprofitant la plataforma de Campus extens, es proposaran en els Fòrums.

Criteris d'avaluació Participació en els fòrums

Percentatge de la qualificació final: 5% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Bernabé, Ma. Del Mar. (2012). Pluriculturalidad, multiculturalidad e interculturalidad, conocimientos necesarios para la labor docente. Revista Educativa Hekademos, 11, 67-76. Recuperado de <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/4059798.pdf>

Gutiérrez, P., & Ibáñez, P. (2013). ¿Cómo se transmiten los estereotipos culturales y sexistas a través de las imágenes de las TIC en los libros de texto?. Enseñanza & Teaching, 31(1), 109-125

IOM (2018). Mixed Migration Flows in the Mediterranean. Compilation of Available Data and Information. April, 2018

BOE (28 de junio, 2017). Código de Extranjería. Recuperat de https://www.boe.es/legislacion/codigos/abrir_pdf.php?fich=070_Codigo_de_Extranjeria.pdf

Llevot, N., Garreta, J., Bernad, O., Molet, C., & Domingo, J. (2017). Diversidad religiosa en las escuelas de Cataluña: de la teoría a la práctica. Eñquidad International Welfare Policies and Social Work Journal, 7, 43-80. Recuperat de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5964420&orden=0&info=link>

Gutiérrez, P., & Ibáñez, P. (2013). ¿Cómo se transmiten los estereotipos culturales y sexistas a través de las imágenes de las TIC en los libros de texto?. Enseñanza & Teaching, 31(1), 109-125.

UNESCO (2014). Los medios de comunicación libres fomentan el dialogo intercultural. Recuperat de <http://www.unesco.org/new/es/unesco/events/prizes-and-celebrations/celebrations/international-days/world-press-freedom-day/previous-celebrations/worldpressfreedomday200900/themes/free-media-fosters-dialogue/>

Rescate (2008). Immigració i refugi als mitjans de comunicació. València: Conselleria d'Immigració i Ciutadania.

Saula, L. (2018). Repport.cat: ONGs que comuniquen. Recuperat de <https://www.repport.cat/comunicacio-corporativa-gabinets-ong/>

Llistar, D. (2009). Anticooperación. Interferencias Norte-Sur. Barcelona: Icaria. Recuperat de www.icariaeditorial.com/pdf_libros/Anticooperacion.pdf

Naciones Unidas (2018). Objetivos del Desarrollo Sostenible. Recuperat de <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/objetivos-de-desarrollo-sostenible/>

Vallespir, J. (Coord.) (2006). *L'educació intercultural a les Illes Balears. Anàlisi de l'educació primària*. Palma: Servei de Publicacions de la UIB.

Bibliografia complementària

AMANI (2004). *La escuela intercultural: regulación de conflictos en contextos multiculturales. Concienciación, negociación, confrontación*. Madrid: CIDE.

Bauman, Z. (2008). *L'educació en un món de diàspores*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Besalú, X. (2004). La formación inicial en interculturalidad. A JORDÁN, J.A. i alt. *La formación del profesorado en educación intercultural*. Madrid: CIDE. Pàgs.: 49-92.

D'Alisa, G.; Demaria, F. & Kallis, G. (Eds.) (2015). *Decreixement. Vocabulari per a una nova era*. Barcelona: Icaria.

García, R. y otros (2012). *Estrategias de atención a la diversidad cultural en Educación*. Madrid: Catarata.

- Garreta, J. i Llevot, N. (2003). *El espejismo intercultural. La escuela de Cataluña ante la diversidad cultural*. Madrid: CIDE.
- Llistar, D. (2009). *Anticooperació. Interferències Nord-Sud. Els problemes del Sud Global no es resolen amb més ajut internacional*. Barcelona: Icària.
- Malgenisi, G. i Jiménez, C. (2000). *Guía de conceptos sobre migraciones, racismo e interculturalidad*. Madrid: Los libros de la Catarata.
- Morey, M., & Vallespir, J. (2014). Actitudes del alumnado de Educación Social hacia la inmigración. *Diálogos*, 3 (79-80), 51-62.
- Pozo, T., Vallespir, J., & Cabrera, L. (2015). Intercultural Education in the Spanish Context. In M. Catarci y M. Fiorucci (Dir.), *Intercultural Education in the European Context* (pp. 131-165). Farnham Surrey, London: Ashgate.
- San Roman, T. (1994). *La diferència inquietant. Velles i noves estratègies culturals dels gitanos*. Barcelona: Altafulla.
- Vallespir, J. (Dir.) (1997). *Multiculturalisme a Mallorca*. Palma: Servei de Publicacions de la UIB.
- Vallespir, J. (2005). Multiculturalidad e interculturalidad. El caso de las Illes Balears a Llevot, N. (Ed.), *La educación intercultural: discursos y prácticas*, pp. 53-80. Lleida: Fundació SM i Universitat de Lleida.
- Vallespir, J. & Morey, M. (2007). La diversidad cultural en las Illes Balears. Análisis sociodemográfico y de las actitudes del profesorado de educación primaria a Álvarez, J.L. i Batanaz, L. (2007), *Educación intercultural e inmigración. De la teoría a la práctica*, pp. 309-324. Madrid: Biblioteca Nueva.
- Vallespir, J. (Coord.) (2009). *La mediació intercultural. Models i experiències*. Palma: Servei de Publicacions i Intercanvi Científic de la UIB.
- Vallespir, J. (2010). La mediación intercultural como estrategia de atención a la diversidad cultural. Análisis del programa de Acogida y Refuerzo Educativo de las Illes Balears. En A. Parrilla & M. López (Coords.), *La formación de los docentes y el currículum escolar: la atención a la diversidad y formación para la convivencia* (pp. 354-364). Málaga: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Málaga.
- Vallespir, J. (2011). Piani e programmi di sostegno a la diversità culturale in Spagna. Il caso delle Isole Baleari a Catarci, M. E Fiorucci, M. (A cura di), *Immigrazione e intercultura in Italia e in Spagna*. Prospettive, proposte ed esperienze a confronto, 212-242. Milano: Unicopli.

Altres recursos

Vegeu el document **Recursos i documentació** a l'apartat "Planificació de l'assignatura" a l'aula virtual de *Campus extens*